

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka veča v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Za inserate uredništvo in upraviteljstvo
ni odgovorno.

Cena oznanil je za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—.
Pri večkratnem oznanilu je cena po-
sebnostno znižana.

Štev. 14.

V Ptuj v nedeljo dne 13. julija 1902.

III. letnik.

Našim naročnikom in bralcem.

Dve leti je od tega, kar je šla prva številka našega „Štajerca“ med Vas dragi naročniki in bralci. Dve leti, sicer ni dolgi čas, a poglejte, kaj je vse v tem času ta list dosegel. Daniti in jasni se je začelo tudi med našim štajerskim ljudstvom, in smelo trdi „Štajerc“, da je on pripomogel mnogo k temu svitu. Med tem ko imajo Slovenci na Kranjskem že 35 let izvrstni napredni list, vladala je pri nas na Spodnjem Štajerskem grozna klerikalna tema, in niti en list v slovenskem jeziku si ni upal tej temi nasprotovati. V tej temi nastopil je „Štajerc“ in odprl svoja predala napredno mislečim kmetom in ljubiteljem našega ubogega spodnještajerskega trpina.

In glej! kmetje so se našega lista z veseljem oklenili, in danes smelo trdimo, da najdete „Štajerca“ pri malone vsakem spodnještajerskem naprednem gospodarju.

Težek boj smo začeli in vsakdo vé, kake zapreke se nam delajo od naših nasprotnikov, a nič ne dene, hvala Bogu, mi gremo naprej in klerikalstvo nazaj!

Nesramne surovosti je začel klerikalizem metati

Kaplanov teater.

1.

Teatrov je, kmetje, prav mnogo na sveti,
A vendar pa nekje eden stoji,
Od tega teatra Vam hočem zapeti,
Saj tudi na daleč med ljudstvom slovi.

2.

Zapustil kaplanček „črno“ je „šolo“,
Primicijo žlahta je služila vsa,
A vendar imel pa gospodek je smolo,
Ker škof mu „poštene“ fare ne da!

3.

Tam v daljni je kmečki ga vasi nastavil,
Naj pridgal bi kmetom in mešo jim pel,
Kaj drugi zakrivil je, naj bi popravil,
In naj bi pobožno med njimi živel.

4.

Kaplanček pa vaje na mestno življenje,

našim naročnikom in čitateljem v obraz, a udaril se je sam, ker nihče tako vestno „Štajerca“ ne bere, kakor ravno gospodje v farovžu. Ostudna laž je, da se „Štajercu“ predbaciva, da je proti veri, ostudna laž je, da se o „Štajercu“ piše, da je proti cerkvi, nezaslišana surovost pa, da so se nazivali njega bralci in naročniki s „šnopsarji, pijanci in lumpi“. Ljubi kmetje, nikakor Vam ne bomo klicali: podpirajte nas, nikakor ne bomo po vzgledu „Našega Doma“ „prijazno“ klicali: naročujte si „Štajerca“ ne, mi smo prepričani, da bode vsak, kateremu je za napredek, naš čisti namen gotovo tudi pripoznal, in si z lastnega prepričanja naročil list, kateri neustrašeno zastopa kmečke zadeve, list, kateri se bori v zlic vsem napadom, vsej šuntariji od druge strani samo zato, da bi napočila tudi tam v zadnji gorski vasi duševna luč splošne, današnje, svetne napredne omike.

Dve leti se že borujemo z izvrstnim uspehom, in veseli nas, da gledimo mirno v bodočnost, ker vemo, da bodejo kmalu tudi največji zaslepljenci spoznali prave svoje prijatelje, ker vemo, da so že itak prepričani o lepem našem cilju.

Mi nočemo nikogar ponemčiti, ne, nam je za

Je čutil prehitro med kmeti dolg čas,
Saj mala je fara, je malo trpljenje,
Pretiha, premirna je kmečka mu vas!

5.

Kaj toraj početi? Oh dolgi so dnovi,
Še daljše za njega so vendar — noči,
Zastonj ga prijatli tolažijo novi,
A duh pa počasi zadremlje — zaspi!

6.

Pa vendar kaplanček se zopet predrami,
Kar v mestu je videl mu v glavi roji,
„Teatra še nimamo tukaj med nami,
In vendar teater odganja skrbi!“ —

7.

Zato pa je kmete skupaj povabil,
Nabiral je dnarce, še svoje je dal.
Za novi teater je hitro porabil,
Vse kar od prijaznih je kmetov nabral!

nacionalni mir, ker vemo, da vsi prepiri med ljudmi, kateri morajo skupaj živeti, nikdar nič ne koristijo. Hinavstvo ni na naši strani, temveč na drugi, in vsakdor je o tem pač že dovolj prepričan. Bog daj, da bi obhajal „Štajerc“ nekdanjo svojo dvajsetletnico v svitlejših kmečkih časih, kakor obhaja svojo dveletnico! Bog daj, da bi smel tedaj reči: „Naši kmetje, so srečni, ker napredni duh veje v zadnji naši gorski koči.“ Potem bomo naš cilj dosegli, potem bomo srečni!

Naprej tedaj, za nami kmetje naši,
Saj svita že povsod med Vami se,
In stali bodo v luči vnuki Vaši,
Verige Vaše, temne so pretežke že!

Oblaki.

(Konec.)

„Lintverta“ bode jezdil in vse bo toča poklestila. Tako se je izrazil neki kmet o vaškem „študentu“. Ali to ni zopet duševni oblak? „Lintverta“ ni bilo nikdar na sveti in ga ne bode? „Lintvert“ živi samo v brezpametni domišljiji. Čudno, da se toliko govori o njem, a nikdar še ga nišče ni videl.

Ravno isto velja o ponočnem divjem lovu, pri katerem se baje slišijo lajati psi in pokati puške. Kateri od vas je vendar že to slišal? Nišče!

Govori se tudi, da nosijo popolnoma črne mačke gospodarjem denar. Treba jih je, kako se govori na takem mestu zažgati, na katerem se nikdar ne čuje od cerkve zvon! Zato se baje mora napraviti o polnoči ris, z lesko, katera je v enem letu zrastle. V tem risu se mora tako dolgo sedeti, da pride peklenšček in prinese denar. To je vse vkup grozna bedarija, zopet grozen temen duševni oblak. Pač marsikateri lakomni človek bi bil to že gotovo tudi poskusil, ako bi bilo res.

V Judenburgi, na Gornjem Štajerskem, je čepel neki delavec pred dvema leti v starem gradu in

8.

Se „Lurška Marija“ bo v vasi igrala,
Zares radoveden je vsaki vaščan,
Še kmečka mladina je grošov nabrala,
Kasir pa je bil naš vrli kaplan. —

9.

Pa kdo le rad vedel bi bode predstavil,
Devico Marijo, njen mili obraz? —
Saj davno že oder se je postavil,
Že prišel je igre zaželjeni čas.

10.

Sem zvedel, da Mico so — farško prosili,
Ki kuha „gospodom“ sladek kofé,
Naj ona se vendar teatra usmili,
Za „Lurško Marijo“, ona naj gré.

11.

Pa ona jaz mislim, ni mogla igrati,
Je rekla, da rada — jo glava boli,

sicer v takem risu tri dni in noči. In kaj je bilo? Revežu ste zmrznili obe nogi, tako, da so mu morali odrezati. Denarja seveda ni dobil nobenega. Po hrvaški meji, in sploh po Slovenskem se klati navadno ciganice, in druge take postopače, katerim ljudem „losajo“, to je, prerokujejo bodočnost.

Bodočnost je nam zemeljskim bitjem za vse prikrita, in to je tudi dobro, ker človek ne bi mogel živeti, ako bi vedel, kaj vse še ga čaka v bodošču. Pred dvema leti je bila pri porotnem sodišču v Mariboru velika obravnava proti takim potepuhom, katerim „losarjem“, bili so malone sami cigani, in pri tej tej ravnavi se je dokazalo, da so goljufali več kot sto kmetov s takimi sleparijami, in sicer za velike svote.

Od kod pa vendar pride to, da še vladajo temni oblaki med našim ljudstvom? Odgovor je preprohek! V mlada srca se poseje to smetljivo seme, in tam požene svoje kali. Otroke strašijo, posebno da kmetih, ako niso pridni, da bode prišla po nje „tačila“, ali „torka“, tudi „turka“. Ime samo na sta že pove, da je to vse ostalo še iz tužnih turških časov, v katerih so Slovenci morali od Turkov trpeti. Strašijo ko otroci tudi s Miklavžem itd. To je vse neumnost. V tako mlado dušo se vcepijo podobe, katere potem človek ne zapustijo, katere vzame seboj v življenje. A pravi Vaši deci kaka babura kake vraže, in ome nespametno strašilo, zapodite jo. Učite raji Vaše otroke moliti, povejte njim o svetlih angeljih, o našem beškem neskončnem Ljubitelju vseh otrok, o Jezusu Kristusu, in prepričali se bode, da bode pri Vaši otroci gotovo bolj pridni, kakor pa tedaj, ako bode bojé kake izmišljene sovražne pošasti.

Potem bodejo minuli tudi navedeni duševni oblaki, minulo bode mnogo nespametnega sovražstva in preganjanja, in svetlo solnce splošne svetovne omilita bode sijalo brez zaprek na prelepi podlagi naše svobodne vere v mlada srca, v bodoči srečnejši naš rod!

Zato se je morala Franca pozvati,
Ki tudi povsod — kot devica slovi!

12.

Sosedova Franca na odru je stala,
Kot „Lurška Marija“ je gledala k nam,
— Če rajska je sreča ji s lica sijala?
Vi kmetje predragi, oh! tega ne znam.

13.

Pa vaške so babe povsod govorile,
Da Franca na tihem za bo tro skrbi,
Znabiti devico so krivo dolžile,
Znabiti jo rada — le glava boli!

14.

Pa kaj nas to briga, teater uspeha,
Kaplanov teater za lep naš denar,
Kaj stori zvečer se v njem tihega smeha,
Saj mnogi se snide mladi tam par.